

> Retouradres Postbus 16169 2500 BD Den Haag

Ministerie van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en
Natuur (LVVN)
Postbus 20401
2500 EK Den Haag

Rijksvastgoedbedrijf
Directie Vastgoedbeheer

Sint Jacobsstraat 16
3511 BS Utrecht
Postbus 16169
2500 BD Den Haag
www.rijksvastgoedbedrijf.nl

Contactpersoon

[Redacted]
[Redacted]
[Redacted]

Datum 15 november 2024
Betreft Toelichting en aanvulling aanvraag

Ons briefkenmerk
9437944

Ons zakenmerk
2024-0087 / 5743453

KvK nummer
65890604

BTW nummer
NL8563.05.765.B.01

IBAN
NL75INGB0705002624

Geachte heer/mevrouw,

Op 15 september 2024 ontvingen wij van u een verzoek tot aanvulling op onze aanvraag met uw kenmerk DGNV / 86850769. Hierbij ontvangt u onze aanvulling voor de aanvraag voor een omgevingsvergunning voor de Natura 2000-activiteit voor het vergroten van een rangeerterrein op Raccordement 't Harde (objectcode 27A07).

Toelichting aanvraag

De uitbreiding is voorzien op Defensie raccordement 't Harde. Gedurende de verkenningsfase voor de Wet natuurbescherming is door TAUW een Voortoets en Nee, tenzij-toets uitgevoerd (TAUW, 2022). Hieruit bleek dat het beoogd voornemen leidt tot oppervlakteverlies en aantasting van de kernkwaliteiten en ontwikkelingsdoelen van het GNN en de GO. De maatregelen en compensatie voor de ontwikkelingen worden uitgewerkt en gemonitord. Naar aanleiding van de vragen zijn geen wijzigingen op basis van de uitgangspunten.

Reactie op vragen

Onderstaand treft u onze reactie op uw vragen:

1. Er wordt uitgebreid met twee opstelsporen, maar er vindt in de gebruiksfase een verlaging van stikstofdepositie plaats. Leg uit waardoor dit veroorzaakt wordt.

In de beoogde situatie wordt gebruik gemaakt van een modernere rangeerlocomotief, zie pagina 10 van R008 (rapport stikstofberekening). Hieruit volgt de verlaging van stikstofdepositie. Zie bijlagen.

2. Is uitgegaan van een worst-case benadering, bijvoorbeeld dat meer uren gewerkt moet worden dan waarvan nu is uitgegaan?

Er is niet uitgegaan van worst-case aangezien het werk niet complex is. Het is vrij standaard werk en er is gerekend op basis van ervaringscijfers. Wel zien we dat de markt vaak sneller en efficiënter (= tevens kostenbesparend) wil werken, zodat juist minder inzet/uren nodig zijn. Zie bijlagen.

Datum
15 november 2024

Ons briefkenmerk
9437944

3. Er wordt uit de passende beoordeling onvoldoende duidelijk wat de werkzaamheden precies omvatten, vindt er bijvoorbeeld heien plaats? Omschrijf duidelijk welke mogelijke effecten er bij welke werkzaamheden optreden.

In hoofdlijnen betreft de uitbreiding van raccordement 't Harde de volgende activiteiten:

1. Bouwrijp maken van bosgebied.
2. Opsporen ontplofbare oorlogsresten
3. Inrichten bouwterrein.
4. Opbreken talud en wegverharding.
5. Diverse grondwerken.
6. Opbreken van hekwerken.
7. Opbreken spoor en wissels.
8. Aanbrengen voegloos spoor.
9. Aanbrengen nieuwe 1:9 wissels.
10. Hekwerk werkzaamheden met uithouder.
11. Aanbrengen dubbele draaipoort.
12. Maken thermietlassen en overgangstermietlassen.
13. Vernieuwen en herstellen looppaden.
14. Vernieuwen stootjukken.
15. Afvoeren materialen.

Ter verdere verduidelijking sturen wij het bestek mee. Zie bijlagen.

4. De Aeriusberekening is gebaseerd op het toevoegen van de aanlegfase (toename stikstof) en realisatiefase (afname stikstof) in 1 jaar. De normale werkwijze is dat voor de aanlegfase en realisatiefase een ander rekenjaar wordt gebruikt. Leg uit waarom hiervan wordt afgeweken. Graag een berekening van alleen de aanlegfase in 1 jaar. Zo kunnen de effecten van alleen de aanlegfase beter worden beoordeeld.

In overleg met de gebruiker kwam naar voren dat in het jaar dat de werkzaamheden plaats zullen vinden er ook nog steeds gebruik gemaakt zal worden van het rangeerterrein. In dat jaar heb je dus niet alleen de emissies van de aanlegfase, maar ook van het gebruik. We hebben alle emissies in dat jaar beschouwd, door zowel de beoogde situatie als de aanlegfase gelijktijdig in te voeren in AERIUS. Er is een nieuwe berekening toegevoegd. Zie bijlagen.

Datum
15 november 2024

Ons briefkenmerk
9437944

5. De fasering van werkzaamheden, een planning, ontbreekt, hierdoor kan onvoldoende worden beoordeeld hoe de effecten van de activiteit over het jaar verspreid zijn. Kan het broedseizoen bijvoorbeeld worden vermeden? (ter vergelijking: bij het station Nunspeet worden werkzaamheden in het broedseizoen vermeden).

In de planning is de fasering weergegeven. Het plaatsen van amfibieënscherm april 2025, soortenvrij maken plangebied zomer 2025, kap september 2025, NGE en archeologisch onderzoek (en eventuele benaderings/ruiming werkzaamheden) najaar 2025, start werkzaamheden eind 2025/januari 2026, zie planning. Het broedseizoen wordt zoveel mogelijk vermeden, anderszijds wordt er eerst veldonderzoek gedaan alvorens werkzaamheden starten.

6. Geluid (voornamelijk in de aanlegfase) wordt niet uitgebreid in de PB behandeld. Waarop is de conclusie dat significant negatieve effecten zijn uitgesloten gebaseerd? Je zou verwachten dat broedvogels meer verstoring ervaren van geluid.

Mogelijke effecten als gevolg van verstoring op ijsvogel, grauwe klauwier, wespandief, tapuit, zwarte specht en grauwe klauwier zijn in de voortoets uitgesloten (kenmerk R002-1283280YKH-V01-agv-NL, d.d. 11 augustus 2022). Effecten op nachtzwaluw, boomleeuwerik en roodborsttapuit zijn in de PB behandeld. Hierbij is de conclusie dat de verstoring geen significant negatief effect heeft. De basis voor deze conclusie betreft het akoestisch onderzoek. In deze studie komen de effecten van verstoring door geluid niet nadrukkelijk terug, daarom bijgaand aanvullend de onderbouwing waarom de effecten als gevolg van verstoring door geluid in de aanlegfase als niet significant zijn beoordeeld.

Bij verstoring door geluid wordt onderscheid gemaakt tussen stationair geluid en piekgeluid. Bij het gebruik van het raccordement is sprake van stationair geluid. Dit neemt af ten opzichte van de huidige situatie als gevolg van de aanpassing van het raccordement. Gedurende de aanlegfase is sprake van zowel stationair geluid als piekgeluid. Het stationaire geluid is een gevolg van aanvoer van materiaal en materieel. Dit is vergelijkbaar met de huidige situatie waardoor dit als niet significante verstoring wordt beoordeeld.

Piekgeluidniveaus onderscheiden zich van stationaire geluidsniveaus door de hoogte van de geluidsdruk (duidelijk te onderscheiden van het heersende achtergrondniveau), de duur (zeer kortstondig) en de frequentie van voorkomen (vaak onregelmatig en weinig frequent). Het potentiële mechanisme van verstoring van broedvogels is dan ook in essentie anders dan bij stationair geluid. Piekgeluiden treden minder frequent op en zijn daarmee niet zozeer van belang vanwege maskering van omgevingsgeluiden maar kunnen wel leiden tot gehoorbeschadiging of schrikreacties. Uit een studie op basis van laboratoriumexperimenten is vastgesteld dat gehoorbeschadiging bij vogels kan optreden bij herhaaldelijke blootstelling aan piekgeluidniveaus hoger dan 125

dB(A) SPL of bij een éénmalig piekgeluidniveau van 140 dB(A) SPL (Saunders et al., 1993; Hashino & Sokabe, 1989; Dooling & Popper, 2007).

Gehoorbeschadiging

Gezien de aard van de bouwwerkzaamheden (inclusief heiwerkzaamheden) en de geluidbronnen in de bouwfase, zullen de potentieel schadelijke piekniveaus niet voorkomen of zal de zone waarin deze niveaus op kunnen treden beperkt zijn tot het bouwterrein zelf. Een dergelijk geluidsniveau reikt niet verder dan een meter van de bronnen. Aangenomen mag worden dat vogels niet op zo'n korte afstand van de bronnen aanwezig zullen zijn tijdens de bouwwerkzaamheden vanwege andere verstoringsfactoren zoals de aanwezigheid van mensen en beweging van machines en materieel. Hieruit wordt geconcludeerd dat het optreden van (permanente) gehoorbeschadiging ten gevolge van hoge geluidsniveaus bij vogels ten gevolge van bouwlawaai (inclusief piekgeluiden) niet aan de orde zijn.

Schrikreacties

Voor schrikreacties wordt een drempelwaarde van 70 dB(A) gehanteerd (gebaseerd op Wright et al., 2010). Bij heiwerkzaamheden (die niet worden uitgevoerd bij het beoogd voornemen) nemen deze niveaus af tot 70 dB(A) na 350 meter. Uitgangspunt in de voortoets bij afkadering van de effecten is een 350 meter contour, als worst case uitgangspunt. De daadwerkelijke verstoringscontour zal kleiner zijn. Dit maakt dat de relevante soorten beperkt zijn tot nachtzwaluw, boomleeuwerik en roodborsttapuit. Uit de passende beoordeling blijkt dat de instandhoudingsdoelstelling voor deze drie soorten ruim wordt gehaald. De tijdelijke verstoring door geluid in de aanlegfase is dus met zekerheid niet significant.

7. In het bijgeleverde akoestisch onderzoek is niet specifiek naar effecten op de natuur gekeken, het richt zich voornamelijk op de omwonenden. Er ontbreken meetpunten aan de oostkant (richting waarin wordt uitgebreid, waardoor niet duidelijk is of er sprake is van een toename van geluid). Verder richt het akoestisch onderzoek zich niet op de aanlegfase.

Het akoestisch onderzoek dient als onderbouwing voor de milieuvergunning en is niet gefocust op de natuur. We achten een vervolgonderzoek niet nodig omdat er voor natuur geen (duidelijke) normen zijn. Indien er een vervolg onderzoek nodig is, zal dit in de uitvoeringsfase worden uitgevoerd.

8. Voor geluid en voor vervoersbewegingen wordt verwezen naar een document van Defensie. Kunnen wij deze ontvangen?

Bijgevoegd het Objectvergunningenonderzoek, emissieonderzoek en handboek. Zie bijlagen.

Datum
15 november 2024

Ons briefkenmerk
9437944

9. Onderbouwing toename stikstof in PB, er wordt nu gezegd dat kwaliteit óf goed is, óf zo slecht dat het gebied niet meer kwalificeert en stikstof dus geen effect heeft. Waar blijkt dit uit, is de ecologische rapportage die deze conclusies ondersteund beschikbaar? Een kort veldbezoek en in de stukken opgenomen beschrijving is onvoldoende om die conclusies te dragen.

Gedurende het veldbezoek is door een deskundig ecooloog vastgesteld waar de vegetatie tekenen van verzuivering laat zien. De foto's van het veldbezoek zijn in de bijlage van het rapport opgenomen. De betreffende veldecoloog is gespecialiseerd in flora en het herkennen van tekenen van verzuivering in de vegetatie. Op basis van het veldbezoek is geconstateerd dat de tijdelijke toename van stikstofdepositie geen belemmering vormt voor het halen van de instandhoudingsdoelstellingen van het Natura 2000-gebied.

Daarnaast is door de permanente afname van stikstofdepositie in de gebruiksfase sprake van een verbetering. Desalniettemin moet een tussentijdse tijdelijke toename alsnog beoordeeld worden. De tijdelijke toename vormt, zoals eerder beschreven, geen belemmering voor het halen van de instandhoudingsdoelstellingen. Door de permanente afname is met zekerheid geen sprake van significant negatieve gevolgen voor de instandhoudingsdoelstellingen.

10. Het is niet volledig duidelijk waar de uittreedhoogte en spreiding van stikstof uit militaire voertuigen is gebaseerd. Graag nader onderbouwen.

De emissies van militair materieel zijn gebaseerd op: "Object- en vergunningenonderzoek Raccordement t Harde, Auteurs: Ing. B.R. Roelofs, Maj. Ing. J. Burger". Echter worden in dit onderzoek geen uittreedhoogtes genoemd. Aangenomen is dat de emissiehoogte van het militair materieel hoger is dan van regulier wegverkeer, daarom is er gekozen om de emissiehoogte van mobiele voertuigen te hanteren (namelijk 2,5 meter). In AERIUS is het gangbaar om van een standaard kengetal uit te gaan.

11. Volgens het aangeleverde stikstofonderzoek komt bij de militaire motorvoertuigen geen ammoniak (AdBlue) vrij. Is dit juist?

Defensie heeft de kengetallen aangeleverd voor de militaire voertuigen, zie handboek en emissieonderzoek in bijlage. Hieruit volgt dat geen NH3 vrijkomt. Zie bijlagen.

Datum
15 november 2024

Ons briefkenmerk
9437944

12. Bij opgaan in het heersend verkeersbeeld is uitgegaan van een 50/50 beredenering, waarbij de helft van de voertuigen van en naar de snelweg gaat en de andere helft van en naar de kazerne. Waarop zijn deze percentages gebaseerd?

Ten tijde van het uitvoeren van de AERIUS-berekeningen was niks bekend over de verdeling van het verkeer over de verschillende rijrichtingen. Daar is een aanname in gedaan. De verhouding 50/50 is dan een gangbare aanname, tenzij andere informatie bekend is.

13. Maximale achtergronddepositie in N2000-gebied wordt getoond, maar omdat de Veluwe zo groot is, is het logischer om locatie specifieke maxima te noteren. Hoe hoog is de achtergronddepositie ter plekke.

Datum
15 november 2024

Ons briefkenmerk
9437944

De rapportage toont de maximale depositie ter plaatse van de relevante hexagonen. Zekerheidshalve is onderstaand het volledig overzicht met de minimale, gemiddelde en maximale achtergronddepositie opgenomen.

Habitatcode	Habitat omschrijving	KWD (mol/ha/jaar)	min. achtergronddepositie (mol/ha/jaar)	gem. achtergronddepositie (mol/ha/jaar)	max. achtergronddepositie (mol/ha/jaar)
Lg13	Bos van arme zandgronden	1071.0	971,4	1806,0	2920,8
ZGL4030	Droge heiden	714.0	937,2	1441,2	2084,2
H2310	Stuifzandheiden met struikhei	714.0	931,0	1127,8	1941,7
Lg09	Droog struisgrasland	1000.0	938,0	1250,9	2084,2
L4030	Droge heiden	714.0	931,0	1272,6	2096,0
ZGLg13	Bos van arme zandgronden	1071.0	995,1	1786,9	2980,7
Lg14	Eiken- en beukenbos van lemige zandgronden	1071.0	957,0	1806,6	2342,3
H9190	Oude eikenbossen	1071.0	1400,8	1926,2	2843,1
ZGLg14	Eiken- en beukenbos van lemige zandgronden	1071.0	983,6	1617,0	2097,3
H2330	Zandverstuivingen	714.0	965,9	1168,2	1868,0
H9120	Beuken-eikenbossen met hulst	1071.0	1221,9	1790,1	2175,1
H5130	Jeneverbesstruwelen	1071.0	945,7	1088,8	1941,7
H4030	Droge heiden	714.0	927,1	1034,1	2045,0
H2320	Binnenlandse kraaiheibegroeiingen	1071.0	979,0	1153,0	1941,7
ZGLg09	Droog struisgrasland	1000.0	1384,2	1772,4	2003,6
H6230dka	Heischrale graslanden, droog kalkarm	714.0	933,0	974,3	1425,0
ZGH9120	Beuken-eikenbossen met hulst	1071.0	1285,1	1777,6	1946,6
H3130	Zwakgebufferde vennen	500.0	1567,6	1604,4	1768,0
H4010A	Vochtige heiden (hogere zandgronden)	1071.0	1247,0	1677,5	1768,0
ZGH4030	Droge heiden	714.0	1402,5	1610,8	1880,4
ZGLg01	Permanente bron & Langzaam stromende bovenloop	2399.0	1827,3	1836,3	1846,5

Rijksvastgoedbedrijf
Directie Vastgoedbeheer
Afdeling Assetmanagement

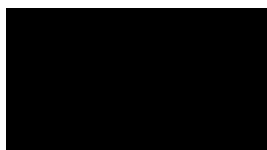
Datum
15 november 2024

Ons briefkenmerk
9437944

Contactpersonen

Mocht u nog vragen of opmerkingen hebben, dan kunt u contact opnemen met de contactpersoon in het briefhoofd. Deze is tijdens de aanvraagprocedure uw aanspreekpunt.

Met vriendelijke groet,
De staatssecretaris van Defensie,
namens deze,

Projectleider

Bijlagen:

1. Bijlage 1 Projectberekening Beoogd+Aanleg – Referentie
2. Bijlage 2 Projectberekening Beoogd – Referentie
3. Bijlage 3 Handboek Onderzoek Emissies Versie 1.1 20220816
4. Bijlage 4 Object- en vergunningenonderzoek Racc t harde_versie nov21
5. Bijlage 5 R008-1283280LBB-V02-sla-NL
6. Bijlage 6 Emissieonderzoek_RaccH_br
7. Bijlage 7 25234 planning 09-10-2024